

Bilaga 8:5 till kommunstyrelsens protokoll den 6 april 2005, § 11

PM 2005 RVIII (Dnr 086-2661/2004)

Stockholms stads undertecknande av deklarationen Ålborg +10

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Miljöborgarrådet uppdras att för stadens räkning underteckna den reviderade deklarationen Ålborg +10.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Den ursprungliga Ålborgdeklarationen fastställdes 1994 av deltagarna i den europeiska konferensen om långsiktigt hållbar stadsutveckling. Stockholm undertecknade Ålborgdeklarationen som en av 130 europeiska lokala myndigheter (augusti 1995) och många representanter för internationella organisationer, regeringar, vetenskapliga institut, konsulter och enskilda. Genom att underteckna deklarationen förband sig de lokala myndigheterna att starta ett Agenda 21-arbete och att utarbeta långsiktiga planer för hållbar utveckling. Härigenom inleddes de europeiska städernas kampanj för långsiktigt hållbar utveckling.

Den reviderade deklarationen Ålborg +10 syftar till att omsätta visioner för hållbar utveckling till praktiska projekt i våra tätorter. Deklarationen innehåller 10 åtaganden där varje åtagande har 5 arbetssätt som specificerar åtagandet. De kommuner som undertecknar deklarationen åtar sig att arbeta för bland annat bättre framkomlighet och trafik, bättre energieffektivitet, balans mellan arbete, bostäder och service i stadsplaneringen och en livskraftig lokalekonomi.

Staden förbinder sig även att regelbundet lämna information, genom organisationen "Europeiska städernas kampanj för en hållbar stadsutveckling", till övriga städer som undertecknat deklarationen och att stärka det internationella samarbetet mellan städerna och samhällen och utveckla lokala lösningar på globala problem i partnerskap mellan kommuner, lokalsamhällen och berörda intressenter. Den första utvärderingen är planerad till 2010 och ska därefter ske vart femte år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen, gatu- och fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och socialtjänstförvaltningen har erbjudits möjligheten att inkomma med förvaltnings synpunkter i ärendet.

Stadsledningskontoret är i princip positiv till möjligheten att utbyta kunskap och erfarenheter med andra genom att delta i nätverk, men anser att staden skall vara försiktig med nya åtaganden då det finns risk för dubbelarbete och att fokus förloras. Eurocities, i vars styrelse Stockholm är representerad, har inga officiella rekommendationer angående Ålborg +10.

Stadsledningskontoret aktualiserar frågan med central samordning av frågor rörande hållbar utveckling. De ekonomiska aspekterna på undertecknandet bör beaktas. Såväl

miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret som gatu- och fastighetskontoret anser att åtagandena i stort ligger i linje med det som anges i gällande program, policys och budget. Stadsledningskontoret avstyrker undertecknandet av Ålborg +10.

Mina synpunkter

Ålborg +10 samlar ett stort antal europeiska städer i en gemensam vision om hållbar stadsutveckling och åtaganden som syftar till att omsätta visionerna om hållbar utveckling till praktisk handling. De kommuner som undertecknar deklarationen åtar sig att arbeta för bland annat bättre framkomlighet och trafik, bättre energieffektivitet, balans mellan arbete, bostäder och service i stadsplaneringen och en livskraftig lokalekonomi. Genom att flera kommuner undertecknar deklarationen och därmed arbetar mot samma mål bildas ett nätverk som underlättar samarbete och erfarenhetsutbyte kring sakfrågorna samtidigt som den positiva samhällsutvecklingen påskyndas genom att flera strävar åt samma håll.

160 städer runt om i Europa har hittills skrivit på deklarationen Ålborg +10 och ännu fler har deklarerat att de avser att göra det. I Sverige har Botkyrka, Helsingborg, Malmö, Göteborg och Växjö undertecknat den reviderade deklarationen. Aten, Rom, Barcelona, Trondheim, Edinburgh, Riga och Hannover är bara några av de städer runt om Europa som deltar.

Ett undertecknande av deklarationen Ålborg +10 utgör en god grund för ett mer samlat grepp om hållbarhetsfrågorna i staden. Stockholm arbetar redan i linje med de åtaganden som Ålborg +10 kräver, inte minst inom ramen för miljöprogrammet. I kommande miljöprogram kan vi ytterligare stärka samordningen mellan stadens olika funktioner. Det pågår ett arbete med att utveckla miljöledningssystemet och att ta fram en gemensam plattform för Agenda 21-arbetet. I förslaget till ny organisation av stadsledningskontoret stärks dessutom stadens centrala miljökompetens.

I EU:s tematiska strategi för planering av städer med mer än 100 000 innevånare framhålls Stockholms stad som ett gott exempel på hur städer kan arbeta med hållbarhetsfrågor ur ett strategiskt perspektiv. Jag konstaterar utifrån jämförelser inom det europeiska samarbetet att vi redan har kommit långt i detta arbete och därför kan Ålborg-deklarationen implementeras med befintliga resurser.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Miljöborgarrådet uppdras att för stadens räkning underteckna den reviderade deklarationen Ålborg +10.

Stockholm den 3 mars 2005

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

Många – men inte alla – av den nya Ålborgdeklarationens mål och åtaganden är väl värda att sträva efter. Det finns dock, vilket Stadsledningskontoret har påpekat, en risk för dubbelarbete och förlorat fokus om ytterligare en instans för rapportering inom detta område inrättas. Att Eurocities valt att inte rekommendera undertecknande sänder också en signal om att det är bättre att bedriva kommunens hållbarhetsarbete utan att underteckna deklarationen.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. Stockholms stad avstår från att underteckna deklarationen Åhlborg +10
2. i övrigt anför följande.

Stockholms stad har medlemskap i många olika internationella organisationer även på miljöområdet. Det finns skäl att begränsa deltagandet till de organisationer som är mest angelägna för att kunna koncentrera insatserna där. Åhlborgdeklarationen innehåller många mål och åtaganden som staden redan arbetar efter. Det långsiktiga arbetet för en utveckling som är långsiktigt hållbar är redan en bärande del i stadens miljöarbete.

ÄRENDET

Den ursprungliga Ålborgdeklarationen fastställdes av deltagarna i den europeiska konferensen om långsiktigt hållbar stadsutveckling 1994. Genom att underteckna deklarationen förband sig de lokala myndigheterna att starta ett Agenda 21-arbete och att utarbeta långsiktiga planer för hållbar utveckling.

Den reviderade deklarationen Ålborg +10 syftar till att omsätta visioner för hållbar utveckling till praktiska projekt i våra tätorter. De kommuner som undertecknar deklarationen åtar sig att arbeta för bland annat bättre framkomlighet och trafik, bättre energieffektivitet, balans mellan arbete, bostäder och service i stadsplaneringen och en livskraftig lokalekonomi.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Miljöförvaltningen, gatu- och fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och socialtjänstförvaltningen har erbjudits möjligheten att inkomma med förvaltningssynpunkter i ärendet.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendets beredning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sammanträde 1995-09-28, dnr. 5080-3379-95 att hemställa hos kommunstyrelsen att Stockholms stad skall underteckna Ålborgdeklarationen.

Ålborgdeklarationen har därefter reviderats varför stadsledningskontoret har utrett frågan om stadens undertecknande av den reviderade deklarationen Ålborg +10.

Ärendet har beretts av finansavdelningen i samråd med juridiska avdelningen, miljö- och hälsoskyddskontoret, gatu- och fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och socialtjänstförvaltningen som har erbjudits möjligheten att inkomma med förvaltningssynpunkter i ärendet.

Bakgrund

Den ursprungliga Ålborgdeklarationen fastställdes av deltagarna i den europeiska konferensen om långsiktigt hållbar stadsutveckling, som hölls i Ålborg i Danmark 24-27 maj 1994. Konferensen stöddes av Europakommissionen och Ålborg stad och organiserades av Internationella rådet för kommunala miljöinitiativ (ICLEI).

ICLEI hade ansvaret för att utarbeta förslag till deklaration tillsammans med Ministeriet för Stadsutveckling och transport i Nordrhein-Westfalen, Tyskland. Även organisationen Eurocities deltog i framtagandet av dokumentet. Deklarationen avspeglar därmed tankar och ord från ett stort antal deltagare och organisationer.

Ålborgdeklarationen blev inledningsvis undertecknad av 130 europeiska lokala myndigheter (augusti 1995) och 253 representanter för internationella organisationer, regeringar, vetenskapliga institut, konsulter och enskilda. Genom att underteckna deklarationen förband sig de lokala myndigheterna att starta ett Agenda 21-arbete och att utarbeta långsiktiga planer för hållbar utveckling. Härigenom inleddes de europeiska städernas kampanj för långsiktigt hållbar utveckling.

Den reviderade deklarationen Ålborg +10 syftar till att omsätta visioner för hållbar utveckling till praktiska projekt i våra tätorter. Deklarationen innehåller 10 åtaganden där varje åtagande har 5 arbetssätt som specificerar åtagandet. De kommuner som undertecknar deklarationen åtar sig att arbeta för bland annat bättre framkomlighet och trafik, bättre energieffektivitet, balans mellan arbete, bostäder och service i stadsplaneringen och en livskraftig lokalekonomi.

De kommuner som undertecknar deklarationen åtar sig att inom tolv månader göra en integrerad lägesbeskrivning som skall utgöra underlag för den process som inom två år ska resultera i att lokala delmål ställs upp med utgångspunkt i deklarationen.

Staden förbinder sig även att regelbundet lämna information till övriga städer som undertecknat deklarationen, genom organisationen "Europeiska städernas kampanj för en hållbar stadsutveckling" och att stärka det internationella samarbetet mellan städerna och samhällen och utveckla lokala lösningar på globala problem i partnerskap mellan kommuner, lokalsamhällen och berörda intressenter. Den första utvärderingen är planerad till 2010 och därefter ska det ske vart femte år.

I juni innevarande år deltog 7 personer från miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad på konferensen Ålborg +10 i Ålborg. Bland deltagarna återfanns fyra politiker från nämnden och tre tjänstemän som var inbjudna talare. Totala deltagarantalet var ca. 1000 personer från stora delar av Europa. Syftet med konferensen var att de kommuner som redan undertecknat deklarationen samt kommuner som står i begrepp att underteckna den reviderade deklarationen skulle få tillfälle att träffas och utbyta erfarenheter samt att belysa vad som åstadkommit inom hållbarhetsområdet de senaste åren.

Genom att flera kommuner undertecknar deklarationen och därmed arbetar mot samma mål bildas ett nätverk som underlättar samarbete och erfarenhetsutbyte kring sakfrågorna samtidigt som den positiva samhällsutvecklingen påskyndas genom att flera strävar åt samma håll.

Hittills har 107 kommuner runt om Europa skrivit på deklarationen Ålborg +10. I Sverige har Botkyrka, Helsingborg, Malmö, Göteborg och Växjö undertecknat den reviderade deklarationen.

För att en kommun skall kunna underteckna deklarationen krävs beslut i kommunstyrelsen. Undertecknandet är kostnadsfritt och innebär inga direkta ekonomiska åtaganden.

Förvaltningarnas synpunkter:

Stadsbyggnadskontoret:

Konstaterar att deklarationens åtaganden 5 och 6 är de som närmast berör kontorets verksamhet. Kontoret ställer sig bakom åtagandena med anledning av att de ligger helt i linje med riktlinjer som kontoret fått i bl.a. budget, men ställer sig trots det tveksamt till att underteckna deklarationen.

Samarbetsorganisationen för större städer i Europa, Eurocities, har deltagit i framtagandet av Ålborg +10. De har emellertid valt att inte rekommendera medlemsstäderna att underteckna deklarationen. Orsaken till detta är att Eurocities vill använda sig av ett annat angreppssätt. Eurocities vill stärka den lokala nivån inom ramen för EU:s strategier och att städerna i större utsträckning själva ska sätta upp sina prioriteringar. Syftet är att de som möter problemen, städerna, ska ha möjlighet att påverka den nationella eller transnationella policyn som indirekt eller direkt styr eller påverkar det dagliga arbetet.

Stadsbyggnadskontoret ställer sig bakom dessa argument och anför dessutom att det finns risk för dubbelarbete med lägesrapporteringar till en lång rad instanser, inte minst då EU-kommissionen arbetar med att ta fram en "tematisk strategi för den urbana miljön" som ligger i linje med Ålborgdeklarationen men som syftar till inrapportering på nationell nivå för sammanställning och vidare rapport till EU.

Kontoret påpekar också att finansiella resurser givetvis måste tillföras berörda nämnder för det uppföljningsarbete som behöver göras om staden undertecknar deklarationen.

Miljöförvaltningen

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till ett undertecknande av deklarationen. Förvaltningen anser att deklarationen kan utgöra en god grund för ett mer samlat grepp om hållbarhetsfrågorna i staden. Av svaret framgår att de åtaganden som förvaltningen har rådighet över, främst åtagandena 3, 4 och 10, uppfylls i dagens gällande program och policies.

Förvaltningen anför vidare att den största utmaningen i detta sammanhang finns inom områdena beslutsprocesser, stadsplanering och stadsbyggnad. Dessa frågor berör främst stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret. Förvaltningen anger också att deklarationen aktualiserar frågan om behovet av ett centralt placerat kansli för hållbarhetsfrågor, detta kansli bör ligga direkt under kommunstyrelsen och handha frågor kring beslutsprocesser m.m. i likhet med

deklarationens åtagande 1 och 2, ”styrning och förvaltning” och ”lokal styrning i riktning mot hållbarhet”.

Även miljöförvaltningen påpekar att oavsett hur arbetet i linje med deklarationen skall bedrivas kommer det sannolikt krävas extra resurser för den eller de nämnder som ges uppdraget. En utvärdering av vad den ursprungliga deklarationen har inneburit för staden bör också genomföras.

Socialtjänstförvaltningen

Förvaltningen är något oklar i sitt ställningstagande men anför en rad frågeställningar som behöver utredas i sammanhanget, främst deklarationen i relation till EU:s strategier.

Det globala perspektivet är starkare i Ålborg + 10 än i EU:s strategier. Vidare skiljer sig strategierna åt genom att den statliga nivån och EU nivån inte arbetar inom ramen för Ålborg + 10. Det är svårt att se hur den lokala nivån ska kunna skapa en dialog med den nationella nivån och EU-nivån utifrån målen i Ålborg + 10. Ett framgångsrikt arbete underlättas betydligt om de lokala, regionala, nationella och transnationella nivåerna kan samordna sina målformuleringar, aktiviteter och uppföljningar. Särskilda fonder har instiftats inom EU för att stödja dessa processer. Om staden vill ta fram en lokal handlingsplan och utbyta erfarenheter med andra städer, inom ramen för EU:s strategier, finns det möjligheter att få ett 80 % finansiellt stöd av EU för detta.

Vidare anför förvaltningen att det är en politisk uppgift att fastställa inriktningsmålen för verksamheter. Förvaltningen väljer därför att inte kommentera målen i Ålborg + 10. Om staden undertecknar deklarationen är det däremot angeläget att de finns kostnadstäckning för de lokala delmål som ska fastställas utifrån deklarationen.

Socialtjänstförvaltningen påpekar också att staden nyligen blivit invald i Eurocities styrelse. Förvaltningen framhåller också liknande argument som stadsbyggnadskontoret ovan till varför Eurocities valt att inte rekommendera medlemsstäderna att underteckna deklarationen.

Staden deltar också i ett samarbete med namn ”Union of the Baltic Cities” (UBC) där två arbetsgrupper har startats; Barn och ungdom i risk och Sysselsättning. Utgångspunkterna i detta arbete är EU:s strategier.

Att sammanfoga Ålborg + 10 till aktiviteterna inom Eurocities och UBC är en omfattande uppgift. Det finns en risk att de transnationella resurserna sprids i allt för stor omfattning och att det därmed blir svårt att fullfölja redan fastlagda åtaganden. I dagsläget ska varje nämnd och styrelse prioritera det transnationella engagemanget. Väljer staden att underteckna Ålborg + 10 är det av stor vikt att alla nämnder och styrelser får i uppdrag att prioritera de åtaganden som finns i deklarationen.

Gatu- och fastighetskontoret

Kontoret konstaterar att merparten av åtagandena i deklarationen synes ligga i linje med redan gällande eller pågående program i staden. Kostnaden för genomförande av konkreta insatser som kan följa av åtaganden i linje med deklarationen är svåra att beräkna då staden har möjlighet att själv välja ambitionsnivå.

Oberoende av vald ambitionsnivå beträffande konkreta åtgärder kommer dock de nya åtagandena att kräva en rad nya administrativa insatser, bl.a. en lägesbeskrivning, lokalt anpassade mål, uppföljningar och informationsinsatser. Med anledning av detta påpekar kontoret, i likhet med miljöförvaltningen, att stadsledningskontoret bör ta ett helhetsgrepp kring frågorna om hållbar utveckling i samarbete med stadens övriga nämnder. Kontoret ställer sig behjälpligt i detta arbete i den utsträckning som avsatta resurser medger.

Kontoret och nämnden upphör 2005. Med hänsyn till detta måste de nya organisationernas förmåga att hantera ovanstående frågor bedömas mot bakgrund av att de nya förvaltningarna/nämnderna har ett besparings- och rationaliseringsbeting.

Stadsledningskontorets synpunkter

Med anledning av deklarationens komplexa art och det faktum att ett undertecknande kan få långtgående konsekvenser har finansavdelningen inhämtat synpunkter från miljöförvaltningen,

stadsbyggnadskontoret, gatu- och fastighetskontoret och socialtjänstförvaltningen. Med ledning av ovanstående synpunkter anför stadsledningskontoret följande.

Stadsledningskontoret ställer sig i princip positivt till möjligheten att utbyta kunskap och erfarenheter med andra kommuner och organisationer genom att delta i nätverk. Staden är dock medlem i ett antal organisationer och nätverk varför en viss försiktighet och eftertanke bör föregå undertecknande av nya utfästelser och åtaganden. Om nätverken dessutom har samma övergripande syfte och målsättning men olika vägar att uppnå detta bör ett ställningstagande göras. En uppenbar risk ligger också i det faktum att staden sprider sina resurser på ett alltför stor antal nätverk och därigenom förlorar fokus, det finns också en risk för dubbelarbete om nätverken har närliggande arbetsområden.

Staden deltar aktivt i nätverket Eurocities och har nyligen blivit invald i dess styrelse. Med anledning av detta och att ett av Eurocities arbetsområden rör miljö och hållbar utveckling finns risk för dubbelarbete och dåligt fokus i stadens engagemang gentemot ett av de nätverk och organisationer som vi redan är aktiva inom. Eurocities har från centralt håll inte tagit ställning vare sig för eller emot ett undertecknande av Ålborg +10. Med ledning av de underhandskontakter som stadsledningskontoret haft med Eurocities framgår dock att organisationen var negativ till dokumentet under dess utarbetande. Eurocities vidtar dock inga åtgärder mot de städer som är medlemmar i Eurocities och väljer att underteckna Ålborg +10.

Vidare anser stadsledningskontoret att en utvärdering av stadens undertecknande av den första ålborgdeklarationen bör utredas innan beslut tas om att underteckna uppföljaren Ålborg +10. En sådan utvärdering bör företas med avseende på de vinster och framgångar som uppnåtts med hjälp av Ålborgdeklarationen.

Stadsledningskontoret har också samrått med juridiska avdelningen i frågan om undertecknande av Ålborgkonventionen. Juridiska avdelningen ser utifrån kommunalrättsliga aspekter inga hinder med konventionen som vision och allmän inriktning.

Stadsledningskontoret vill med anledning av ärendets art och förvaltningarnas synpunkter ovan aktualisera frågan om en central samordning av frågor rörande hållbar utveckling. Ämnesområdet är komplext och så gott som alltid av förvaltningsövergripande karaktär, dessutom av strategisk betydelse för staden. Detta leder till att frågor som rör hållbar utveckling bör hanteras på central övergripande nivå, i likhet med de resonemang som förs av vissa förvaltningar ovan samt i likhet med slutsatserna i SPO -utredningen.

Avslutningsvis anser stadsledningskontoret med ledning av ovanstående resonemang och med hänvisning till övriga förvaltningars utlåtanden att staden inte bör underteckna deklarationen Ålborg +10.

Om beslut ändå tas om undertecknande bör det föregås av en analys av de ekonomiska konsekvenserna för stadens verksamheter. Inte minst då ett undertecknande av deklarationen, oavsett vilken ambitionsnivå som väljs på de konkreta insatserna, kommer att medföra behov av administrativt arbete i form av lägesbeskrivning, målformulering, uppföljning och informationsarbete. Stadsledningskontoret har inte avsatt varken personella eller finansiella resurser för ändamålet.

Bilaga

Ålborgsdeklarationens åtaganden